

Árelenőrzés — piacfelügyelet

A Fogyasztók Országos Tanácsa idei első ülésén azt vizsgálja, hogy a testület miként kapcsolódhatna be aktívabban az árelenőrzés és a piacfelügyelet munkájába. Ez évi programjaik között szerepel még a szabványok korszerűségének, a termékek osztálybasorolásának, csomagolásának, a termékekkel kapcsolatos információk feltüntetésének vizsgálata is. Az import termékekről és azok alkatrészeltetéséről, valamint a használtcikk-kereskedelemtől is tanácskoznak ebben az évben.

Mintegy 180 fogyasztói érdekvédelmi szervezet működik az országban a Hazafias Népfrent bizottságai mellett, több mint 6 ezer társadalmi aktivista közreműködésével. A FOT elnöksége havonta ülésezik. Idén a szakmai együttműködés bővítésének lehetőségeiről tárgyalnak többek közt az ágazati szakszervezetekkel, a Fővárosi Tanáccsal, a Központi Népi Ellenőrzési Bizottsággal. Felmérik a fogyasztói érdekvé-

delem jogi szabályozásának helyzetét, napirenden tartják, hogy a lakásvásárlók a jótállás szabályai szerint intézhessék reklamációikat. Az elnökség foglalkozik majd az ingatlankezelő vállalatok, a Merkur, az Állami Biztosító és a Hungaria Biztosító munkájával, a közszolgáltatás, a vendéglátás színvonalával; emellett előkészítik az országos szolgáltatási, valamint az országos kereskedelmi fórumot.

A FOT szakértői bizottságai munkatervükkel többnyire kapcsolódnak a már említett témákhoz, de önállókat is választanak. Az árszakértői bizottság például már február elején megvitatja az 1987-es ártervet és a fogyasztói árpolitika időszerű kérdéseit. Következő ülésükön a belkereskedelmi vállalatok ármeghatározásáról és az 1986-os kiskereskedelmi áralakulásról tartanak megbeszélést. A vendéglátó szervezetek ármeghatározása, a ruházati cikkek árának alakulása szintén a választott témák között szerepel.

Nagy értékű gyűjteményre bukkantak

Nemzeti értékű levélgyűjtemény került napvilágra Pécsen, az 1850 és 1870 között kelet levél írói kiemelkedő történelmi személyiségek, s a címzettjük: Mednyánszky Sándor honvéd ezredes, aki a szabadságharc leverése után emigrált, előbb Londonban telepedett le, majd több éven át Kossuth mellett élt Turinban. A kiegészítést követően hazajött és a szigetvári kerületet képviselte az Országgyűlésen. A kegyelettel őrzött levélgyűjtemény nemzedékről nemzedékre hagyományozódott a családban, mígnem most — egy haláleset után — a kései utódé lett: dr. Mednyánszky Sándoré, az Apáczai Csere János Nevelési Központ könyvtárának igazgatójé.

A kollekciónak legértékesebb része: Kossuth levelezése Mednyánszky Sándorral. A mintegy ötven oldalas kitévő 17 Londonba küldött levél az utóbbi időben felfedezett legjelentősebb Kossuth-kéziratgyűjtemény.

Mire szólít a munka?

Két önkéntes társulásban

Megújulás. Ez a szó gyakran hangzott el napjainkban az Ikarus szegedi leányvállalata harminc szocialista brigádjának évindító megbeszélésein. Ez fejezi ki legmarkánsabban mindazok gondolatát, véleményét, igényét, akik közel háromszázötvenen a Központi Bizottság novemberi határozatából eredő feladatokat nemes vetélkedésben, a jubileumi munkaversenyben igyekeznek forintok millióira váltani.

— Szorítanak az évek, szólít a munka. Egyik is, másik is szapora fajta — mondja Völgyesi Györgyné, a Béke szocialista brigád vezetője.

Egy nyolcfős vasasközösség, hét asszony és egy férfi nézett most vissza a brigád két évtizedes életidejére. Arra az időszakra, miközben kicserélődött a brigádtagok többsége, hiszen ma már csak egy az alapítótag, az is nyugdíjba készült. Kifejezték ragaszkodásukat múltjukhoz és jövőjükhez a megújulás jegyében.

Mire szólítja őket ma a munka? Arra, hogy a mozgalom hármass jelszavával megfogalmazott versenyvállalásaikkal ne csak ígérjék, hanem gyártsanak is több autóbusszajtót. Hogy mennyit? Negyedévenként a tavalyi „norma”, szám szerint 12 ezer helyett 15 ezret. Ennyit kért a leányvállalat vezetősége január másodikán az évindító munkagyűlésen. Főmunkaidőben?

— Ha nem bírnak az elvárással nyolc óra alatt, akkor túlórával, de negyőnk kedve szerint inkább túlmunkával, végémmel — mondja a brigádvezető. — Kell a termék a vállalatnak, s nekünk, nagycsaládosoink pedig kell a pénz.

— Ez is a munkaverseny, a brigádmozgalom megújulásának útja-módja? Nem tördeli szét az összefüggő fogalmakat, a munkát, a szabadidőt, a kultúra sorsát? Vagy a hármass jelszó jegyében is végzett közös tevékenységet?

— Szólítanak múltunk évei, s szólít a szív, a közösségi munkában, amelyre valóban az utóbbi években a szabadidőből, a túlmunka miatt néhányunknak kevesebb óra marad. De nem adjuk fel a magunk és a mások gondjaival való foglalkozást, hiszen sok örömmel származott ebből gyárunkban. Előbb patronáltuk a Kodály téri óvodát, most az öregek Tolbuhin sugárúti otthonát. Ahogy annak idején nekünk segítettek az elődök beilleszkedni a közösségekbe, a vasasszakmába, úgy vállaljuk mi is a műhelyünkbe érkezők patronálását, szakmai, erkölcsi nevelését.

— Ezt is méltatja az a fotó, amelyet a brigádról készítettek és a műhelyük falára helyeztek el, ezzel a felirattal: „Aikre büszkék vagyunk”?

— Igen, ez is jelzi. Nem érezzük, hogy üresedne kö-

rültünk a mozgalmi élet, bár magunk is lombosabbnak látjuk értékrendjünk zavarainak fáját. De állítjuk, hogy nem került értékzavarba a brigádmozgalom a túlmunka szülte törekvések szorító gyűrűjében. Ma is annyit fordítunk a brigádok jutalmazására, mint a korábbi esztendőben. Annyi azonban bizonyos, hogy nem elegendő csak vállalni, s kívánni valamit, elismerést, jutalmat. A Béke brigád egy évvel ezelőtt, amikor értékeltek a mozgalom eredményét, úgy érezte magát, mint aki mást talált a csomagban, mint amit várt. Ugyanis nem mi nyertük el harmadik alkalommal is a Vállalat Kiváló Brigádjának címet. Szomorkodtunk, majd arra a következtetésre jutottunk, hogy erőteljesebben kell hangot adni kívánságainknak. Ez a nézet azonban gyorsan elszállt, s felváltotta az, hogy kívánságainknak előbb vagy utóbb a vállalatok teljesítésében, több és jobb munkában kell teteszt ölténie. És akkor ez az elismerésben, a jutalomban is megmutatkozik.

— Ez a megmutatkozás a főmunkaidőben elért keresetben miként tükröződik?

— Ha a borítékra gondol, elmondhatom, én havonta 6-7 ezer forintot viszek haza.

— A túlmunka, a géemkás mit hoz a családnak?

— Megéri.

S hogy mi éri meg, azt abból is kiszámolhatjuk, hogy tudjuk, egy géemkás munkaadóra 80 forint kereset jut. S hetenként általában 2-3 alkalommal maradnak bent délután további 4 órára.

— Azzal, hogy a brigádjutalom összege nem változott, viszont számottevő a túlmunka díja, nem kerültek szembe egymással a brigádok és a vállalati munkaközösségek?

— A különbség nem szült eddig szembeállást. Nem mindenki jegyezte el magát szabadideje megkurtításával, a nagyobb kereset eredményében.

Miben különbözik egymástól a kétfajta közösség? Egyikben is, másikban is lényegében ugyanazok dolgoznak. A brigádok évek óta vállalják, hogy segítik a gyengébbeket, nevelik a nevelésre szorulókat. A géemkás közösségek pedig csak a tapasztalt embereket hívják meg, a nagy gyakorlattal dolgozókat tűrik meg.

Nagy Pál

Az utolsók között Európában

Mi várható

a magyar telefóniában? (2.)

Biztosra lehetett venni, hogy a posta munkáját taglaló Országgyűlésen a felszólaló képviselők szinte kizárólag a telefonról szólnak majd. Érthetően, hiszen olyan korban élünk, amelyben az információk, s főként gyors továbbításának különös jelentősége van. Az információ mozgósító erő, gazdasági-politikai tényező, befolyásolja az élet minőségét, az általános közérzetet is. Különös erőforrás — a gazdaságsszervezők, a társadalomkutatók szerint értéke, határfoka a gazdaság működésében már-már megközelíti az energiáét vagy a nyersanyagokét.

Nálunk az információ továbbításában a Magyar Posta a legnagyobb szolgáltató. E munkájában használatos technika legelavultabb és legkorszerűbb két véglete csaknem évszázadnyira van egymástól: a századforduló tájáról való telefonközpontok mellett úrtávoközlés segítségével köt össze a posta földrészeket, s igen korszerű adatátviteli központokon keresztül kapcsolja össze előfizetőit.

A magyar telefonhálózat nemcsak felemás, mennyiségi gondjai is vannak. Erdekese összehasonlítás: Budapesten jelenleg 290 ezer lakásban van telefonkészülék, vidéken ennél is kevesebben, 210 ezren. Igazán kritizálható arányok ezek, még akkor is, ha elfogadjuk, hogy az országos hatáskörű szervek, s az ipar tetemes részének jelenléte, valamint a nemzetközi kapcsolatban — ideértve az idegenforgalmat is — betöltött szerepe miatt a főváros információéhsége nagyobb, mint a vidéké. Az bizonyos, hogy kevés a telefon Budapestén is, vidéken is. A mai felosztás furcsaságát mégis jól érzékeljük, ha a telefonellátottságot összehasonlítjuk a gépkocsival. Eszerint Budapesten valamivel több személygépkocsi van magántulajdonban, mint lakástelefon. (330 ezer személygépkocsi — 290 ezer telefon.) Vidéken öt az egyhez az arány, azaz a több mint egymillió személygépkocsival szemben mindössze 210 ezer lakástelefon van.

A mennyiségi hiányok mellett a minőségi jelek is a vidéket sújtják jobban. Mivel a kézi kapcsolású telefonközpontok túlnyomó többsége munkanapokon csak 8—16 óra között működik, hét végén pedig egyáltalán nem, gyakorlatilag lehetetlen kapcsolatot létesíteni kétezer település 2,7 millió lakójával a hét 168 órájából 128 órában. Ötvennyolc évvel az első hazai automata telefonközpont

üzembehelyezése után itt tartunk. A legutolsó statisztika szerint Magyarország 3064 településéből ötszázat sikerült bekapcsolni eddig a távhívó rendszerbe. Kedvező a kép, ha azt tekintjük, hogy az ötszáz település telefonjai (egyéni, közületi, nyilvános) a hazai 738 800 főállomás 81 százalékát képviselik, tehát most már csupán 19 százalék nem részese a távhívó rendszernek. A dolog mégis úgy áll, hogy a hazai városoknak több mint a fele — hetven —, valamint a községek 85 százaléka — 2619 — csak hosszas várakozással és gyenge minőséggel tudja helyközi telefonbeszélgetéseit lebonyolítani. Az automatizált telefonszolgáltatásban ugyanis Magyarország nemcsak a nyugat-európai, hanem a szocialista országok között is a sor végén áll.

A sok évtized alatt felhalmozott problémák aligha oldhatók meg rövid idő alatt, valószínűleg néhány ötéves tervidőszakban is bajosan. A VI. ötéves tervben például üzembe helyeztünk a posta 120 ezer főállomást, valamint 4100 nyilvános telefont, több mint kétszeresére növelte a távhívásba bekapcsolt helységek számát, 27-ről 84-re nőtt a távhívással elérhető országok száma is. Tény, hogy ott, ahol a feltételek lehetővé tették a beruházást, jócskán javult a hazai telefóniáról alkotott vélemény.

Mindazonáltal nagyon sok régió méltán vár az eddigieknél radikálisabb fejlesztést. De mi várható az évtized végéig? Nos, a Magyar Posta VII. ötéves tervében kiemelt helyet kapott a vidék telefonfejlesztése. Sokféle forrás — központi, saját, különféle hitelek, helyi támogatás — felhasználása teszi lehetővé, hogy minden korábbinál több telefonállomást létesítsen 1990-ig a posta. A tervekben szerepel, hogy a mostani időszakban

valamennyi megyeszékhelyi telefonhálózatát felújítsák. A tizennyolcból (Pest megyének nincs székhelye) tizenegyben már befejeződött, míg a tizenkettőben, Miskolcon túlvannak már a munka egy részén. E program a tervidőszak legnagyobb postai beruházása: kétmilliárd forintba kerül. A további hat megyeszékhelyen végzendő munkálatok közül a szombathelyi másfél milliárd forintot, a székesfehérvári, a veszprémi, a zalaegegerszegi, a szolnoki és a kaposvári egyenként egymásfél milliárd forintot igényel. A fel nem sorolt tizenegy megyeszékhelyen is lesz — a korábbi rekonstrukciókra alapozva — bővítés. A szerelőknél ezeken a településeken könnyebb a dolguk, hiszen a központok bővítéséhez áll már az épület, s létrejött a hálózat egy része is.

Napjainkban nemcsak a vasúti és közúti közlekedés Budapest-központú, ilyen a telefonhálózat is. Ennek megszüntetésére alakítanak ki úgynevezett régióközpontokat Debrecenben, Miskolcon, Győrött, Pécsen, Szegeden és Budapesten. E hálózat lehetővé fogja tenni, hogy a helyközi távhívásban mindenkor a legkedvezőbb irányba jöjjön létre a kapcsolat. Ma ezek java része kényszerűen foglalkoztatja a budapesti helyközi központot, főleg a zsúfoltságot okozva.

A mostani tervidőszak fontos jellemzője a telefonhálózat fejlesztésében: a kisebb településeken nagyobb arányú lesz az automatizálás. Az évtized végére több mint ezer községben, városban üzemel majd automata telefonközpont.

Fejér Gyula

Fagyszünet a Diósgyőri Gépgyárban

Kedden délután a kétórás műszakvátskor a nagy hideg, az energiaellátási nehézségek, továbbá a szállítási gondok miatt leállították a termelőmunkát a borsodi iparvidék egyik legnagyobb üzemében, a több mint nyolcezer embert foglalkoztató Diósgyőri Gépgyárban. A kényszerű döntést előzőleg

megvitatták a munkásokkal. Ugyancsak velük egyetértésben határozták el azt is, hogy a termelés szünetben, a délután 2 órakor kezdődő műszakkal indítják újra. A kényszerpihenőt — időben — január 17-én, 24-én és 31-én pótolják, így végül is, anyagi veszteség nem éri a dolgozókat.

Több baromfihús exportra

A január elsejével megalkult Hungavis Külkereskedelmi Közös Vállalat tennivalóiról tartottak sajtótájékoztatót kedden a Flamenca Szállodában. Jásdi István vezérigazgató elmondta, hogy a közös vállalat közreműködésével partnereik a jövőben gyorsabban és közvetlenebbül jutnak információhoz, hamarabb ismerhetik meg a fogyasztói igényeket. A Hungavis exportorientált vállalat, a baromfi, továbbá baromfiipari termékek külkereskedelmével foglalkozik. Célja a szakágazat komplex külkereskedelmi kiszolgálása, ezen belül a termeléshez és a fejlesztéshez szükséges gépek, anyagok importja is. A vállalat nyitott vállalkozás: a 19 alapító tag termékein kívül más gazdálkodó egységek áruit is értékesíteni kívánja. A szervezethez újabb tagok is csatlakozhatnak, ha

— S mit visz el a családtól a heti 2-3-szori négyórás túlmunka?

— Pénzt keresni nem otthon, hanem munkahelyeken lehet — mondja Völgyesiné. — Mi is sokat vártunk az ötnapos munkahétől, pontosabban a meghosszabbított hétvégek életformáló hatásától. Az illúzió, amit ehhez fűztünk, lényegében vágy volt. Nem állítom, hogy a megélhetési gond ösztönöz bennünket, hogy a főmunkaidőn, a szocialista brigádeletlen túl fussunk a mellékkereset után. Kétségtelen, lábra kapott közöttünk is az anyagiak utáni futkosás. Részben jogos, másrészt már-már különleges igényeink kielégítésére. A családi feszültségeket a Béke brigád tagjai esetében, tapasztalatból mondom, feloldja a jó kereset. Könnyen békít a forint.

A múlt felől elmaradt évek szűrőjén jó és rossz, önzetlenség és önzés egyformán csordult át. Csak az idő és azok, akik a közösen végzett munka mindkét közösségében tették és teszik a maguk, a családjuk, a vállalat érdekében, csak ők tudják majd osztályozni, mi volt a jó, s a rossz. Tudjuk, előbb voltak a szocialista brigádok, majd ezek egyes tagjai az Ikarus szegedi leányvállalatánál szándék és képességek alapján a géemkás a termelésben. A jövődelemben többet akarok töldelek meg munkaidőjüket, s úgy tűnik, ezért nem marasztalták el őket a társak.

— A géemkás forintostított dicsfénye mellett tehát nem hullik porba a szocialista brigádoké?

— Az Ikarus szegedi leányvállalatánál nincs tanácstalanság, elbizonytalanodás a brigádok céljai, lehetőségei, eszközei és tevékenységének eredményeit illetően. Nem hiszem, hogy az anyagiasság a jövőben beférkőznie a kétfajta közösség viszonyába. Mindegyik önkéntes társulásunk. A brigádmozgalom múltjához, jövőjéhez ragaszkodunk. Elmult évi munkánk eredményei feljogosítanak bennünket arra, hogy megpályázzuk a Vállalat Kiváló Brigádjára kitüntetést. Ma még nem tudhatni, okos, jóra való-e a kezdeményezés, a géemkásban végzett túlmunka? A gazdasági élet kéri a többet, s mi adjuk évi 20 millió forint termelési értékben. Hogy meddig? Az majd elvállik...